

Den nordiska biskopskonferensens herdabrev om vuxenkatekumenatet och upptagningen i Kyrkans fulla gemenskap

”Var någonstans är ingången här?” Om någon måste ställa denna fråga har förmodligen arkitekten gjort något fel. För ingångar skall och måste vara synliga och inbjudande utom när man vill hålla objudna besökare borta.

Hur är det egentligen i detta sammanhang med ingången till Kyrkans hus, till de troendes gemenskap? Kan man lätt känna igen denna ingång? Eller måste man också här leta sig fram? Under många decennier och sekler ställdes överhuvudtaget inte denna fråga: genom dopet blir man kristen och upptas i de troendes gemenskap, Kyrkan.

Tron är ett personligt möte med Jesus Kristus. Så blir man hans lärjunge. Detta kräver att man ständigt bemödar sig om att tänka som han, att göra sådana bedömningar som han och att leva som han... Den helige Cyprianus av Kartago fick en gång frågan: ”Vad skulle du göra för att övertyga en människa om kristendomens sanning?” Han svarade: ”Jag låter henne bo ett år hos mig.”

Men hur går det i våra dagar för sådana vuxna personer som intresserar sig för den kristna, katolska tron och blir upptagna i Kyrkan, alltså vill träda in i Kyrkans hus? Inte så sällan ställer människor i några nordiska länder denna fråga. På grund av kyrkliga och sociala förändringar blir inte alla barn döpta som spädbarn, eftersom exempelvis föräldrarna vill låta dem själva avgöra om de vill tro eller ej eller därför att föräldrarna själva har lämnat Kyrkan. I våra länder finns det dessutom ett växande antal konvertiter, dvs människor som vill träda in i den katolska Kyrkan och som kommer från andra kristna samfund och kyrkor.

För dessa människor vilka som vuxna söker efter ingången till Kyrkans hus har Andra Vatikanconciliet återupplivat en väg som har funnits från första början i Kyrkans långa historia, nämligen katekumenatet. Visserligen hade den rit för vuxnas upptagning i Kyrkan som lades fram år 1972 i första hand de s.k. ”unga kyrkorna” i Afrika och Latinamerika inom sitt synfält, så att den enda möjligheten som finns för dopförberedelse i ett europeiskt sammanhang ofta har varit och fortfarande än i dag är enskild undervisning hos en församlingspräst. Men ändå erbjuder vuxenkatekumenatet utomordentliga möjligheter för evangelisering - såväl för sökande människor som för församlingarna.

Katekumenatet är inte en dörr in i Kyrkan, utan en väg - en väg som man måste ta sin tid - i enlighet med all erfarenhet minst ett år. Varför? Att *vara* kristen förutsätter alltid att man *blir* kristen. Detta innebär att beslutet att ställa sig själv och sitt liv under Jesu Kristi herradöme måste utvecklas.

Därför kan det hända att människor känner intresse för kristendomen och särskilt för den katolska Kyrkan när de har varit med om och tillsammans med andra firat en av de stora festerna under kyrkoåret. De känner sig dragna till Kyrkan genom liturgin och gemenskapen. Andra har gjort en Gudserfarenhet vilken har fungerat som en tändande gnista för deras fortsatta sökande och längtan. Allt detta är goda och viktiga förutsättningar, men de räcker inte för ett avgörande. En

konfrontation med egna ideal, värden, föreställningar om livet och önsknings för livet måste komma till. Relationen till Gud, till Jesus Kristus, måste få lov att växa till och mogna, den måste kunna möta utmaningar och hålla för belastningar, den måste fördjupas.

Katekumenatet erbjuder därför olika steg på vägen till att bli kristen. Vart och ett av dessa steg börjar med en högtidlig rit. Samspelet mellan liturgi och katekes leder till att katekumenen på ett levande, grundligt och stabilt sätt växer in i Kyrkan. Till exempel får katekumenerna i den gudstjänst där de blir upptagna i katekumenatet frågan: "Vad begär du av Kyrkan?" För att kunna svara på denna fråga måste de ha nått fram till inre klarhet och avgörande i en fortlöpande process. Under katekumenatets gång stiftar katekumenen bekantskap med den kristna läran, han eller hon deltar i kyrkoårets högtider och lever sig allt mer in i att tolka och förstå vardagens händelser på bakgrund av evangeliet. Till detta behöver han eller hon naturligtvis hjälp. Ty man kan inte vara och inte heller bli kristen alldeles ensam. Katekumenatet som en väg in i Kyrkans hus är därför alltid en väg som man går tillsammans. Denna gemenskap förverkligas i en katekumenatsgrupp (som fungerar som kyrka i det lilla sammanhanget). I denna grupp ingår förutom dopkandidaten eller konvertiten några medlemmar av församlingen, prästen och även faddrarna, som bistår kandidaten som hans eller hennes nära följeslagare. Också här jämnar de olika stegen och gudstjänsterna i katekumenatet vägen: till exempel överlämnas "Fader vår" i en av dessa gudstjänster åt dopkandidaten, som han eller hon från och med då kan be tillsammans med församlingen. På detta sätt växer dopkandidaten steg för steg in i församlingens gemenskap och lär sig också att om man är kristen innebär detta samtidigt att man tar ansvar för församlingslivet och bidrar med sina krafter och sina gåvor till att församlingen kan leva och växa.

Den högtidliga gudstjänst då man firar en människas kristnande med dop, konfirmation och eukaristi är höjdpunkten på katekumenatets väg.

Men katekumenatet är inte bara en god möjlighet för dopkandidater och konvertiter att börja gå vägen fram till Kyrkans hus utan ger också en god chans för respektive församling. Den som någon gång har fått uppleva hur en vuxen dopkandidat träder fram inför församlingen och uttalar önskan om att bli döpt och bli upptagen i Kyrkans gemenskap ställer sig plötsligt själv frågan om sitt eget dop, sin egen kyrkotillhörighet, sin egen tro. Här blir det klart att Kyrkan inte bara har en mission, hon **är** mission och kan inte låta bli att vara missionerande. Katekumenatet öppnar sinnet för detta missionsuppdrag som har gått ut till alla kristna: "Gå därför ut och gör alla folk till mina lärjungar: döpa dem i Faderns och Sonens och den Helige Andes namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut" (Matt 28:18-20). Här blir det tydligt att om människor kommer till oss och frågar så räcker det inte att vi hänvisar till prästen eller en annan pastoralt verksam medarbetare. Då behövs det dessutom människor ur församlingen, som ger nykomlingen ett gott och vänligt mottagande och är villiga att dela sin egen tro med honom eller henne. I och med detta kommer de själva att få erfara att deras egen tro stärks och att deras eget dop förnyas.

Om man använder sig av katekumenatet med dess olika gudstjänster och riter bidrar detta till att de sakramentala tecknen och riterna får nytt liv. Den katolska liturgin är särskilt rik på dessa symboler och riter. Men vana och självklarhet innebär också en risk för att förståelsen av dessa heliga handlingar kan fördunklas. När en dopkandidat eller konvertit ledsagas på katekumenatets väg kan detta bli till en församlingskatekes, en undervisning för församlingen, då också goda

katoliker på nytt kan upptäcka liturgins rikedom och ösa ur dess källa.

I våra nordiska länder existerar katekumenatet redan på några få platser. Låt oss tänka oss att allt fler församlingar griper sig an med att införa katekumenatet och allt fler katekumener på denna väg börjar växa in i Kyrkan. Vad kunde i så fall förändras i våra församlingar? Nya grupper skulle bildas, församlingsmedlemmarna skulle ha en chans att på nytt upptäcka sin egen tro, de nydöpta skulle drivas av den Helige Ande och därför aktivt engagera sig i församlingarna, till exempel som kateketer, lektorer etc. Man skulle i högre grad känna sitt ansvar för varandra, ty människor i församlingarna skulle helt konkret ha uppdraget att ledsaga sökande dopkandidater. Människor skulle bli mera medvetna om församlingens och hela Kyrkans missionsuppdrag, och sammanhanget mellan tro och liv bli tydligare och synligare. Församlingarnas utstrålning och attraktionskraft skulle öka - och därmed också dra till sig nya kandidater. Så skulle införandet av katekumenatet kunna bidra till förnyelse av hela församlingen.

Vi biskopar vill därför uppmåna alla troende, präster och pastoralråd på församlings- och stiftsnivå och de olika råden i ordnarna att börja samtala med varandra och överväga om och i vilken utsträckning katekumenatet kan införas i fler församlingar. Vi vill stimulera och uppmuntra till att de olika stegen och riterna - kanske steg för steg - i katekumenatet genomförs som förberedelse till dopet eller upptagningen i den katolska Kyrkans fulla gemenskap.

Vi ber om Guds välsignelse för er under den kommande fastetiden.

+ Anders Arborelius OCD
Biskop av Stockholm

+ Czeslaw Kozon
Biskop av Köpenhamn

+ Bernt Eidsvig Can.Reg.
Biskop av Oslo
Administrator i Trondheim

+ Peter Bürcher
Biskop av Reykjavik

+ Teemu Sippo SCJ
Biskop av Helsingfors

+ Berislav Grgic
Biskop-prelat av Tromsø

+ Gerhard Schwenzer SS.CC.
(Biskop emeritus, Oslo)